

Juozas IVANAUSKAS

- Kaip žinia, konservatoriams atėjus į valdžią gilėjanti ekonominė krizė kelia įtampą visuomenėje, vienus žmones verčia emigruoti iš šalies ir svetur ieškoti darbo, kitus gi – eiti į gatves, protestuoti, ginti savo teises. Neseniai žiniasklaidoje buvo paskleista versija, kad Seimo pirmininkė Irena Degutienė neva galėtų pakeisti populiarumo netekusį „krizių premjerą“ Andrių Kubilių. Netgi buvo kalbama ir apie tai, kad ponas Vytautas Landsbergis kur kas principingiau kovotų su oligarchais, negu tai daro ponas Andrius Kubilius. Na, o kokia būtų jūsų nuomonė apie galimas politinio „elito“ rokiruotes aukščiausios valdžios postuose, siekiant įveikti krizę Lietuvoje? - Kas jau kas, tikrai ne Vytautas Landsbergis!.. Prisiminkime, kas sugriovė Lietuvos nepriklausomybę? Visų pirma, tai yra Vytauto Landsbergio „nuopelnas“. O Andrius Kubilius tebuvo eilinis politikos funkcionierius, apmokamas Sąjūdžio sekretorius, kuris tęsė tą griaunamąjį darbą, tačiau ne tokiu mastu, kaip tai darė Vytautas Landsbergis. Mane domina tikrai vienas klausimas: ar jis pats sąmoningai šitaip destruktiviai elgėsi, ar vykdydamas užsienio tarnybų valią? Nesuprantu, kaip buvo galima šitaip kenkti Lietuvai?..

Man teko dirbti Gedimino Vagnoriaus Vyriausybėje, informacijos vadovu, ir aš pats mačiau, koks tai prastas buvo premjeras. Tai visiškai nekompetentingas žmogus. Ir kaip galima buvo tokiu sudėtingu laikotarpiu paskirti Vyriausybės vadovu žmogų, visiškai nieko neišmanantį ekonomikoje, neturintį valdymo patirties? Mano galva, tai buvo absoliuti nesąmonė!..

Dabar jau daug kam aišku, kad atkūrus nepriklausomybę Lietuvoje poną Vytautą Landsbergį domino tikrai vienas klausimas – jo šlovės. Jis negalėjo pakęsti šalia savęs protingų, išsilavinusių žmonių. Vytautas Landsbergis vykdė panašią politiką į tą, kokią kažkada vykdė Stalinas. Pasirodo, tik jis vienas iškovojo mums nepriklausomybę, jis vienintelis Lietuvoje gali spindėti šlovės spinduliuose!..

Mano nuomone, Vytautas Landsbergis buvo visiškai nepasirengęs vadovauti valstybei. Jis neišmanė ekonomikos, o ir valdyti šalies nesugebėjo. Jau ne kartą esu rašęs, kad Vytauto Landsbergio atėjimas į mūsų istoriją – Tautos nelaimė!.. Ir jis negali turėti jokių pretenzijų valdyti Lietuvą. Net tada, kai steigėsi Sąjūdis, kai į Mokslų akademijos salę susirinko iniciatyvinė grupė, ponas Vytautas Landsbergis iš ten išėjo nesulaukęs renginio pabaigos. Tada jis nieko nekalbėjo, nedalyvavo diskusijose. Faktiškai, jis net neįkūrė Sąjūdžio, tai padarė Arvydas Juozaitis, Romualdas Ozolas, Zigmas Vaišvila ir kiti žmonės. Todėl visiškai neaišku, kodėl Vytautas Landsbergis staiga tapo Sąjūdžio tarybos pirmininku? Kas jį paskyrė į šias pareigas?.. Žinau, kad jo kandidatūrą į Sąjūdžio pirmininkus pasiūlė KGB pulkininkas Algimantas Čekuolis (o kas tarybiniais laikais galėjo dirbti užsienio ambasadose, jeigu ne KGB bendradarbiai?.. Beje, jis ir dabar atrado sau šiltą vietelę – Lietuvos televizijoje).

Manau, tikra Lietuvos tragedija yra tame, kad Vytautas Landsbergis, tapęs Sąjūdžio pirmininku, nesiekė sutelkti šviesesnių žmonių, kompetentingų specialistų aplink save. Priešingai, jis neleido tokiems doriems ir garbingiems žmonėms ateiti į valdžią, dirbti Tėvynės labui (prisiminkime, kaip buvo pasielgta su poetu Justinu Marcinkevičiumi, disidentu Vytautu Skuodžiu ir kt.). Juk tada mūsų Lietuva būtų buvusi visai kitokia, o ir pats Vytautas Landsbergis būtų save iškėlęs, tapęs tikru, bet ne tariamu lyderiu, apsistačiusiu pataikūnais, čepaitiško tipo politiniais avantiūristais ir vidutinybėmis, žmonėmis, tesiekiančiais valdžios ir privilegijų.

□ Jeigu ponas Vytautas Landsbergis elgtųsi dorai ir garbingai, atkūrus nepriklausomybę Lietuvoje, tai jam būtų galima daug ką atleisti, net ir tą jo KGB informatoriaus veiklą!.. Yra žinoma, kad ištisus 28 metus jis dirbo KGB agentu. Vytautas Landsbergis buvo Nachimo Dušanskio užverbuotas 1950 metais, po to kai 1949 metais išdavė mokyklos suolo draugą Aloyzą Sakalą, ir iki 1978 metų dirbo informatoriumi. O kai jis grįžo iš Klaipėdos vėl į Vilnių, tai tuo metu Konservatorijoje jau buvo suformuoti nauji informatorių kadrai. Todėl Vytautas Landsbergis buvo išbrauktas iš KGB aktyvo ir jo byla nukelta į archyvą.

□ Štai kokia yra tikroji pono Vytauto Landsbergio istorija, slepiama nuo visuomenės. Ir kol mes tautiečiams nepasakysime visos tiesos apie jį ir apie tą „užmirštą“ jo veiklos laikotarpį, apie tuos žmones, kuriuos vėliau Vytautas Landsbergis su savimi „atsitempė“ į valdžią, tol nepasieksime ryškesnės pažangos Lietuvoje. Tai yra žmogus, įrašęs bene juodžiausią puslapį į mūsų istoriją, – juodasis metraštininkas!..

O ką jis dabar ten šneka?.. Jokių rinkimų jis tikrai nelaimėtų. Ko gero, net „ubagų karalius“ Vytautas Šustauskas nugalėtų V.Landsbergį vienmandatėje rinkimų apygardoje!.. Ponas

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

Vytautas Landsbergis tėra sąrašinis veikėjas, kuriam tokiu būdu užtikrinami atsakingi postai, o dabar dar ir europarlamentaro mandatas. Ir tempia jis paskui save visokį šlamštą. Tarkim, tokią poniją Laimą Andrikienę. Kokią ji turi teisę atstovauti Lietuvai?.. Jos tėvas buvęs politinis kalinys gyveno Druskininkuose, o ji pati tarybiniais laikais stažavosi ekonomiką Londone. Kur tai matyta?.. Kas gi išleistų sovietmečiu į užsienį buvusio politinio kalinio dukrą, net jeigu ji būtų nepriekaištingos reputacijos?.. Jau tada buvo kalbama, kad Laima Andrikienė sutiko bendradarbiauti su KGB. Ir kadangi ji gan išvaizdi moteris, tai tokias vadindavo „lovos agentėmis“ (rus. „pastelnij agent“)..

□ Sakykite, prašau, kodėl Vytautas Landsbergis taip nemėgo kai kurių disidentų, tokių pasišventusių Tėvynei politinių kalinių, kaip Liudas Dambrauskas, visą gyvenimą kovojusių už Lietuvos laisvę ir nepriklausomybę?

- Tik todėl, kad jis pats yra purvinas, o tie kiti žmonės – buvę politiniai kaliniai, tremtiniai, disidentai – nesusitėpę!.. Matyt, tokia jau yra niekšo psichologija. Niekšas niekada nemėgsta švaraus, dorą, garbingo žmogaus!.. Mes gi nieko pikto jam nelinkėjome. Kai 1972 metais atnaujinome savo veiklą Lietuvoje, tada net negalvojome ateiti į valdžią. Iki nepriklausomybės atkūrimo tada buvo likę dar 18 metų. Ar tuo metu galėjo kas nors tikėti, kad sulauksime tokių ženklų permainų Lietuvoje? Tikrai ne. Mūsų disidentinė veikla – tai buvo grynas idealizmas. Mes priešinomės tuometinei santvarkai tik todėl, kad negalėjome ramiai žiūrėti, kaip engiama Tauta.

O kaip su disidentais pasielgė atėję į valdžią konservatoriai, vadovaujami pono Vytauto Landsbergio? Ir kodėl jie taip dergė buvusį Rezistencijos ir genocido centro vadovą Vytautą Skuodį? Aš galėčiau palyginti šio garbaus disidentą Vytautą Skuodį dergimo kampaniją su rusų disidentų Andrejaus Sacharovo ir Aleksandro Solženycino dergimo kampanijomis kartu sudėjus!.. O juk būtent Vytautas Skuodis padėjo Vytauto Landsbergio žmonai Gražinai Ručytei, kai ši buvo tremtinė. Siuntė jai siuntinius, o jos tėvui nupirko veltinius...

- Ar jums neatrodo keista, kad būtent konservatoriai kelia klausimą apie okupacinės žalos atlyginimą, tačiau neprisiima kaltės už savo pačių padarytą materialinę ir moralinę žalą Lietuvai?

- Visa ekonomika ir žemės ūkis, praktiškai, buvo sunaikinti, atkūrus nepriklausomybę. Ko gero, nepriklausomybė Lietuvos žemės ūkiui sudavė paskutinius smūgius. Sugriauti kolūkiai, sujaukta žemės ūkio reforma, konservatoriams leidus persikelti žemes iš provincijos į kitus rajonus (beje,

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

tu pasinaudojo ir pats Vytautas Landsbergis, kai jo žmona „persikėlė“ žemės sklypą iš Anykščių rajono į Vilnių!..). O juk mūsų kaimuose anksčiau būdavo tautinės kultūros, lietuviškumo židiniai. Visais laikais kaimas buvo Tautos dvasios šaltinis. Iš kaimo išaugo visa mūsų inteligentija, didieji poetai, rašytojai. O kuo šiandien pavirto mūsų kaimas?.. Net graudu žiūrėti į ištuštėjusias, apleistas gyvenvietes, dirvonuojančius laukus, bebaigiančius prasigerti provincijos žmones.

- Ar nebijote, kad ponas Vytautas Landsbergis, net ir po rašytojo Vytauto Petkevičiaus mirties besibylinėjantis su jo vaikais dėl neva apšmeižto tėvo romane „Durnių laivas“, nepradės ir jūsų tampyti po teismus? Kuo remdamasis teigiate, jog ponas Vytautas Landsbergis buvo KGB užverbuotas 1950 metais, po to kai 1949 metais išdavė mokyklos suolo draugą Aloyzą Sakalą?

- Kai Aloyzas Sakalas buvo suimtas ir pasodintas į kalėjimą, visi klasiokai buvo apklausti, jiems surašyti tardymo protokolai. Ir tiktai suolo draugas Vytautas Landsbergis nebuvo apklaustas. Ką tai reiškia? O gi tai reiškia, kad visa informacija iš jo jau buvo gauta anksčiau!..

Galėčiau priminti, kad 1949 metais Vytautas Landsbergis ir Aloyzas Sakalas kartu mokėsi Aušros berniukų gimnazijoje. Aloyzo Sakalo tėvas, buvęs savanoris, susirašinėjo su kažkuo gulaguose. Nežinia kodėl, tuos laiškus Aloyzas Sakalas atsinešė į klasę, parodė „suolo draugui“ Vytautui Landsbergiui, o vėliau už tokią „antitarybinę veiklą“ buvo areštuotas.

- Tarkime, tai labai panašu į tiesą. Bet kodėl gi tada Aloyzas Sakalas iki šiol tyli?

- Aš jo paklausiau ir visas tas reikalas man tapo aiškus. Aloyzas Sakalas, be abejo, žino, kad jį saugumui išdavė gimnazijos suolo draugas. Pasirodo, pats Vytautas Landsbergis bandė suteršti, sukompromituoti Aloyzą Sakalą, kai du buvę politiniai kaliniai, lojalūs Vytautui Landsbergiui, ėmė teigti, kad Aloyzas Sakalas kalėjimo kameroje buvo užverbuotas KGB. Kadangi vieną žmogų, kuris taip liudijo, aš puikiai pažinojau, todėl turėjau pagrindo abejoti jo sąžiningumu. Vėliau paskambinau Aloyzui Sakalui, susitikau su juo ir pasiteiravau, koks tardytojas veda tą bylą... Jis, matyt, dabar jau nenori šio klausimo kelti viešumon, sakosi neturintis dokumentų. Gal prisibijo?.. O aš nepaisau nieko. Remiuosi tuo, ką esu girdėjęs iš savo bendražygių ir ką pats savo kailiu patyriau, kai mane už disidentinę veiklą sovietmečiu persekiavo represinės struktūros.

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

Pernai Izraelyje mirė Nachimas Dušanskis (su juo man ir pačiam teko susitikti įkalinimo metais), kuris užverbavo Vytautą Landsbergį į KGB. Sakoma, jog būtent jis turėjo Aušros berniukų gimnazijos mokinių apklausų protokolus ir viename jų buvo parašyti inicialai V.L. – žmogaus, kuris išdavė Aloyzą Sakalą. Aloyzo Sakalo klasėje daugiau nebuvo mokinių su tokiais inicialais, tikrai Vytautas Landsbergis!..

Net keli saugumiečiai viešai paliudijo, kad Vytautas Landsbergis buvo KGB agentas. Tai KGB majoras Donatas Abromaitis, kuris Klaipėdoje tiesiogiai ėmė informaciją iš Vytautą Landsbergio. Deja, jis jau pasimirė. Tačiau pas sergantį KGB majorą Donatą Abromaitį į Kretingą buvo nuvažiavę Aloyzas Sakalas ir buvęs Seimo narys Vytautas Čepas. Jis jiems detaliai papasakojo, kur susitikinėdavo su Vytautu Landsbergiu, kokią informaciją šis jam teikdavo, kai dėstytojavo Klaipėdos konservatorijoje. KGB informatoriaus veiklą Klaipėdoje Vytautas Landsbergis vykdė iki 1978 metų. Na o vėliau, jam grįžus dirbti į Vilniaus konservatoriją, kur dėstė marksistinę estetiką, jo paslaugų KGB jau neprireikė.

Beje, visa tai rašytojo Vytauto Petkevičiaus teisme patvirtino ir KGB majoras Vladas Gulbinas, kad ir be Vytauto Landsbergio tuo metu konservatorijoje pakako naujai užverbuotų KGB informatorių. Todėl Vytauto Landsbergio agentūrinė byla buvo atiduota saugoti į archyvą.

Ar galite įsivaizduoti gūdžiais tarybiniais metais tokią situaciją, kai Vytauto Landsbergio tėvas Žemkalnis iki 1959 metų gyveno emigracijoje, Australijoje, o sūnus 1955-1956 metais dėsto Vilniaus konservatorijoje marksistinę estetiką?! Emigrantų ir politinių kalinių vaikai, paprastai, būdavo diskriminuojami, šalinami iš pareigų, nes KGB struktūros tokių dalykų netoleruodavo!..

Vietoje sovietmečio ideologijos – marksizmo konservatorijos studentams būdavo dėstoma šiam „mokslui“ gimininga disciplina – marksistinė estetika. Aš pats, berods 1996 metais, buvau nuėjęs pas tuometinį konservatorijos rektorių Vytautą Laurušą, savo buvusį bendradarbį, ir jis man pasakė, kad buvo išlikę marksistinės estetikos įskaitų lapai, patvirtinantys jog Vytautas Landsbergis egzaminavo konservatorijos studentus.

Todėl manęs visai nestebina, kad Vytautas Landsbergis, būdamas lojalus tarybinei santvarkai ir ilgus metus bendradarbiavęs su KGB, galėjo nevaržomas išvykti į užsienį, sparčiai kopė karjeros laiptais, kai tuo tarpu mums, paprastiesiems mirtingiesiems, Gulago tremtiniams, tokios sovietinio režimo privilegijos buvo nepasiekiami svajonė!..

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

- *Bet gal dabar, pasitinkant atkurtos Lietuvoje nepriklausomybės 20 – metį, ponas Vytautas Landsbergis daug ką perprato, pasimokė iš praeities klaidų bei klystkelių, todėl ir į daugelį dalykų žvelgia kiek kitaip?*

- Tikrai nemanau, kad metams bėgant ponas Vytautas Landsbergis galėtų kažką naujai suprasti ir kitaip vertinti. Paskutinė jo kampanija prieš Kazimirą Prunskienę, užsiundžius ant jos Algimantą Urmoną, daug ką parodo. Aš pats dalyvavau taip vadinamoje „Šatrijos“ byloje, sekiau jos eigą, kai buvo svarstomas klausimas dėl šios politikės galimo bendradarbiavimo su KGB. Esu tikras, kad pagal Vytauto Landsbergio užsakymą buvo susidorota su puikų ekonominių išsilavinimą turinčia politike Kazimira Prunskiene, pirmaisiais atkurtos nepriklausomybės metais sparčiai augančiu populiarumu galėjusią nustelbti pono Vytauto Landsbergio aureolę. Ir, žinoma, jis negalėjo šito pakęsti, o be to ir ekonomikos visai neišmanė!..

Nesiimu vertinti tolimesnės Kazimiros Prunskienės politinės veiklos, ypač paskutiniaisiais metais, tačiau tas jos tariamas pasižadėjimas tarnauti KGB, manyčiau, yra sufabrikuotas. Pulkininkas Karinauskas teisme paliudijo, kad tą užsakymą vykdė Kuolelis. Tas Kazimiros Prunskienės „pasižadėjimas“ buvo paties Vytauto Landsbergio jam įduotas. O Balys Gajauskas prieš 10 metų, pasirodo, melavo teismui, teigdamas, kad jis tą Kazimiros Prunskienės pasižadėjimą rado tarp KGB dokumentų. Ir tik dabar teisme pripažino, kad jam šį dokumentą perdavė profesorius Vytautas Landsbergis...

Man dabar visiškai aišku, kad šios avantiūros užsakovas yra ne kas kitas, o ponas Vytautas Landsbergis. Lygiai kaip ir kitos avantiūros, ištikusios Alberto Šimėno Vyriausybę, užsakovas yra tas pats asmuo. Žodžiu, visas tas pirmųjų nepriklausomybės metų purvas, politinės intrigos, Pakaunės įvykiai, Vyriausybių kaita, vienaip ar kitaip, yra paties pono Vytauto Landsbergio inicijuotos ir vyko su jo žinia.

- *Tai ką, regis, iš Landsbergių dinastijos jūs nieko doro, gerų darbų Lietuvai jau nebesitikite? Kas galėtų pasitarnauti valstybei, atremiant šio laikmečio iššūkius? Kaip įveikti sisteminę krizę?*

- Nieko iš jų nebesitikiu!.. Viliuosi, gal kada nors žmonės ims realiau mąstyti ir blaiviau vertinti tą istorinį permainų laikotarpį. Tada jie suvoks, koks tai buvo juodas puslapis, vienas juodžiausių skirsnų Lietuvos istorijoje. Jeigu ne Vytautas Landsbergis, tai būtų atėjęs kitas žmogus, galbūt ne toks klastingas, ir tikrai nemanau, kad taip skaudžiai mes mokėtume už iškovotą laisvę ir nepriklausomybę, nors tuo metu susiklosčiusios istorinės aplinkybės buvo sunkios ir iš tikrųjų

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

gana sudėtingos.

Dabar aš matau vienintelę išeitį, kaip įveikti krizę Lietuvoje – reikia pakelti Tautą, kaip Sąjūdžio laikais! Suburti pačias šviesiausias jėgas, inteligentijos, mokslo ir kultūros žmones, sudaryti Tautos tarybą (kaip tai buvo 1918 metais), kuri parengtų veiksmų programą. Būtina kreiptis į šalies gyventojus, kad jie paremtų referendumo idėją – kaip pašalinti iš valdžios pasitikėjimą praradusias visas šitas „lovio partijas“ ir surengti naujus rinkimus, be jokių partinių sąrašų. Reikia, kad būtų keliami ne partiniai sąrašai, o visuomenėje gerai žinomi, nusipelnę Lietuvai, garbingi žmonės.

Žinoma, bus labai sunku suburti viskuo nusivylusius žmones, sutelkti pilietinę visuomenę kilniems darbams, tačiau yra būtina tai padaryti, jeigu norime būti verti mūsų iškovotos laisvės ir nepriklausomybės. Kitaip nieko gero nebus. Šiandien Lietuvoje nėra nei vienos partijos, kuri tarnautų žmonėms. Aš jau seniai nebetikiu jokia, nei kairės, nei dešinės pakraipos politine partija. Dabar tikrai mūsų šviesuomenė, sugebanti įsiklausyti į paprastą žmogų ir pasirengusi sąžiningai vykdyti Tautos valią, galėtų išvesti šalį iš gilios sisteminės krizės. Manau, šiandien situacija Lietuvoje kur kas baisesnė, negu paskutiniais okupacijos metais. Reiškia, esminės permainos jau nebe už kalnų, jos, tiesiog, neišvengiamos!..

FOTO autoriaus: Buvęs politinis kalinys, kovotojas idealistas, publicistas Stasys STUNGURYS: "Šiandien Lietuvoje nėra nei vienos partijos, kuri tarnautų žmonėms. Aš jau seniai nebetikiu jokia, nei kairės, nei dešinės pakraipos politine partija. Dabar tikrai mūsų šviesuomenė,

Parašė Juozas IVANAUSKAS

Penktadienis, 2009 Gruodžio 04 02:00 - Paskutinį kartą atnaujinta Antradienis, 2011 Balandžio 12 02:10

sugebanti įsiklausyti į paprastą žmogų ir pasirengusi sąžiningai vykdyti Tautos valią, galėtų išvesti šalį iš gilios sisteminės krizės!.."

Neprarandantis vilties disidentas Stasys STUNGURYŠ: "Viliuosi, gal kada nors žmonės ims realiau mąstyti ir blaiviau vertinti tą istorinį permainų laikotarpį. Tada jie suvoks, koks tai buvo juodas puslapis, vienas juodžiausių skirsnių Lietuvos istorijoje. Jeigu ne Vytautas Landsbergis, tai būtų atėjęs kitas žmogus, galbūt ne toks klastingas, ir tikrai nemanau, kad taip skaudžiai mes mokėtume už iškovotą laisvę ir nepriklausomybę, nors tuo metu susiklosčiusios istorinės aplinkybės buvo sunkios ir iš tikrųjų gana sudėtingos."